

מאורות אל העבר

יז כסלו תש"ח | 29/11/1947

בית הכנסת בעדן לאחר הפרעות. מאת אנונימי - לא ידוע, (ויקפדיה נחלת הכלל)

מפת עולם

שמחה ופרעות (פרעות עֵדן וחֵלב)

במוצאי שבת, י"ז בכסלו תש"ח (29.11.1947), רקדו רבבות ברחובות תל אביב ובכל המרכזים היהודיים בעולם. החלטת האו"ם ההיסטורית על הקמתה של מדינה יהודית בארץ ישראל, הציתה את השמחה בלבבות. אולם, במהירות רבה הומרה השמחה בתוגה ובדאגה. בארץ ישראל החלו מיד קרבות מלחמת העצמאות, ואילו בקהילות היהודיות העתיקות של המזרח התיכון החלו פרעות חסרות תקדים בחומרתן. בצפון האזור, בקהילה העתיקה של ארם צובה (חֵלב) שבסוריה, התנפל על בתי הקהילה היהודית המון מוסת שביקש למחות על החלטת האו"ם. כשבעים וחמישה יהודים נרצחו באכזריות, מאות נפצעו ובתים רבים - ובהם בית הכנסת העתיק הנודע של הקהילה - עלו בלהבות. באומץ רב הבריחו חברי הקהילה את "כתר ארם צובה", ספר התנ"ך העתיק בעולם מתוך הלהבות, ובדרך לא דרך העבירו אותו לישראל. באותה עת אחזה האש גם בקהילה התימנית בעיר עֵדן שבדרום האזור. המוני פורעים רצחו באכזריות עשרות יהודים, הציתו ובזזו מבנים ופצעו מאות. הפרעות סימנו את קיצן של הקהילות היהודיות העתיקות שבארצות ערב, ולזכרן מצוין בישראל יום היציאה של היהודים מארצות ערב.